

Utbildningsdepartementet

Diarienummer U2023/01467

Universitets- och högskolerådets inspel till den forsknings- och innovationspolitiska propositionen 2024

UHR ser följande samhällsutmaningar:

- Att säkra den framtida kompetensförsörjningen och skapa möjligheter till livslångt lärande. Nationell kompetensförsörjning börjar med att säkerställa att utbildningssystemet är anpassat till arbetsmarknadens behov. Det innebär att utbildningar och kurser måste vara relevanta och uppdaterade för att utrusta studenter med de färdigheter som efterfrågas av arbetsgivare samt att det finns tillräckligt många utbildningsplatser på utbildningar som leder till bristyrken.
- Att säkerhetsläget i världen riskerar minska internationaliseringsarbetet och den internationella mobiliteten inom utbildning och forskning. Sverige är ett litet och öppet land och därav beroende av internationella samarbeten som skapar excellens inom forskning. Det finns också starkt samband mellan internationalisering av utbildning och internationalisering av forskning. Vidare har minskad internationalisering negativ effekt på såväl utbildning och forskning som innovation. För att internationalisering ska kunna genomföras måste den göras på ett ansvarsfullt och säkert sätt.
- Hur AI kommer att påverka högre utbildning, arbetsmarknad och kompetensförsörjning. Ett samarbete mellan beslutsfattare, arbetsgivarorganisationer, näringsliv och lärosäten är nödvändigt för att anpassningar till de förväntade förändringarna ska kunna göras och för att säkerställa att arbetskraften är rustad för den digitala framtiden. Det inkluderar satsningar på utbildning och livslångt lärande, kompetensutveckling och innovation för att dra nytta av AI:s potential samtidigt som man hanterar dess utmaningar.

Inom dessa områden finns flera frågor som skulle behöva beforskas och följas över tid:

- Hur säkerhetsläget i världen eventuellt komplicerar internationaliseringsarbete och den internationella mobiliteten inom utbildning och forskning.

- Hur Sverige bäst kan nyttiggöra, matcha och arbetsmarknadsintegrera den kunskaps- och kompetensbank som utgörs av personer med såväl gymnasial- som eftergymnasial utländsk utbildning för att säkra kompetensförsörjning och innovation.
- Hur underrepresenterade grupper som väljer bort högre studier kan uppmuntras att påbörja och avsluta sådana studier och hur presumtiva studenter kan uppmuntras att göra icke-könsbundna studie- och yrkesval för att säkra kompetens inom bristyrken.
- Olika vägar in i högskolestudier och ut på arbetsmarknaden så som genom omskolning, inkl med hjälp av omställningsstudiestöd, validering, reell kompetens och bedömning av utländsk utbildning.
- Vägar in i arbete utifrån vilken slags och på vilka sätt information inför högskolestudier påverkar presumtiva studenter, särskilt i relation till arbetsmarknadsutsikter och val av utbildningar inom bristyrken.
- Hur AI i nuläget och framåt förväntas påverka högre utbildning och forskning.
- Påverkan på Sveriges inflytande i EU-frågor som eventuellt förloras genom en låg representation av svenska anställda inom EU-institutioner.